

IZ KS POLHOV GRADEC

Obnova gradu

Polhograjski grad spada med pomembno zgodovinsko dediščino na Slovenskem, vendar je že vrsto let močno propadal in krajani, ki so ponosni nanj, so ga začeli obnovljati.

O sanaciji polhograjskega gradu in obzidja smo se pogovarjali z ing. Albinom Metežem, direktorjem Hoje TOZD Pohištvo v Polhovem Gradcu. »Že leta 1974 je

tot. Sotlar dal idejo o obnovi gradu, vendar zaradi pomanjkanja sredstev in menjave kadrov nismo mogli začeti obnove vse do lanskega leta«, je povedal naš sogovornik, ki je predsednik komisije za sanacijo gradu, imenovane na izvršnem svetu naše občine. Komisija je sestavljena iz aktivnih članov KS iz Polhovca Gradca in predstavnikov Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ter delegatov iz IS naše občine. Obnovitvena dela vodijo Polhograjski sami s pomočjo dveh zasebnih obrtnikov, ob pomembnejših posegih pa skličejo sestanek cele komisije.

»Z deli smo začeli konec lanskega leta, da bi vsaj pred zimo rešili kar se rešiti dá, saj sem prepričan, da streha pod novim snegom ne bo vzdržala. Denar za obnovo je še vedno naš največji problem, ki pa ga bomo morali hitro rešiti. Ljubljanska kulturna skupnost nam je nakazala 300 starih milijonov, GG Ljubljana nam je podarilo 50 m smrekovih hlodov, Hoja TOZD pohištvo pa jih je brezplačno razrezala in pripravila za montažo. Vendar so bili dejanski stroški obnove do sedaj višji za 234 starih milijonov in če jih ne bi s soglasjem KS in občine pokrili s krajevnim denarjem, bi grad verjetno do spomladi dokončno propadel« je povedal ing. Metež. Že površen ogled gradu nam pokaže, da se je marsikaj spremenilo. Obnovljeno je celotno ostrešje, saj so zamenjane vse letve, trhlji trami, stari pa so ojačani s plohi in deskami. Celotna kritina je iz nove opeke, narejeni so snegobrani, žlebovi in odtočne cevi pa so iz bakra. Obnovljena je tudi streha in arkade na robovih tako imenovanega angleškega stolpa, ki stoji ob gradu.

Grad je tako čez zimo varen pred poškodbami, spomladi pa se bodo dela nadaljevala z obnovo same stavbe in grajske okolice. »Po sanacijskem načrtu bomo za obnovitvena dela vsako leto prejeli po 300 st. milijonov, kar pa je občutno premalo. Že samo za obnovo oken, ki bodo morala biti enaka stari, bomo porabili ves denar, ki ga dobimo od Kulturne skupnosti v enem letu. Ker pa so okna stara, bodo morala biti izdelana ročno« razlaga ing. Metež.

Finančno situacijo bodo Polhograjski skušali rešiti s prodajo grajskih zemljišč mladih družinam, ki nimajo možnosti za pridobitev stanovanja. Gradbena posestva bodo interesentom delili na podlagi pravilnika za delitev stanovanj. Vsak kupec pa bo moral 200 delovnih ur pomagati pri obnovi gradu.

Zob časa, ki je močno uničil zgodovinski spomenik, je s tem izgubil svojo moč. Čeprav je treba grajati vse, ki so toliko časa čakali z obnovo, pa bi obenem pohvalili domačine in odbor za sanacijo gradu, ki so končno le spoznali, da je grad vse kaj drugega kot kameleje iz preteklosti.

ALEŠ FEVŽER

KUD Primož Trubar v lanskem letu

Predsednik KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč nam je pred časom poslal pismo s podatki o tem, kako dejavni in uspešni so bili člani tega društva v preteklem letu. Pozemamo. V Levstikovem domu je to društvo lani pripravilo naslednje prireditve: koncert moškega pevskega zbora pod vodstvom Jožeta Gačnjika s povezovalcem Marjanom Kraljem, satirično igro Jerjerija Švarca Zmaj v režiji Andreja Pahorja, ljudsko igro Josipa Stritarja Logarjevi v režiji Andreja Kurenta, lutkovno predstavo. Pokaži kaj znaš s 33 nastopajočimi od cibabanov do starejših krajanov, dva nastopa instrumentalne skupine, tri klubske večere (gojenje sadnega drevja, zgodovina Lašč, predstavitev domačih literarnih ustvarjalcev), razstavo 35 del skupine akademskih slikarjev, ki so upodobili motive iz Retij in Velikih Lašč.

Sicer pa so pri njih gostovali: igralska družina iz Gornjega grada s Partličevim delom Moj ata, socialistični kulak, mladinsko gledališče iz Kranja z zgodbo o neprijetnem obisku, Zlatko Šugman s Fraklovo vrnitvijo, Ribiški oktet.

Laščani pa so z Zmajem gostovali v Sevnici, Ribnici na Dolenjskem in na Vrhovcih, z lutkovno igro pa v Turjaku. Moški pevski zbor se je udeležil pevskega tabora v Sentvidu. Ob otvoritvi slikarske razstave, zdravstvene postaje in ob krajevnem prazniku je društvo pripravilo kulturne programe. Dvakrat tedensko so v Levstikovem domu predvajali filme in poskrbeli za delovanje knjižnice, ki je odprta ob sobotah in ponedeljkovih večerih in ima bogat fond knjig.

Poleg redne dejavnosti je v tem letu društvo organiziralo kulturo tedna ob proslavljanju 150. obletnice Stritarjevega rojstva v mesecu marcu in spominjanja na 400 let ob Trubarjevi smrti v juniju. Oba kulturna tedna predstavljata za društvo velik izziv in zmoglo ga bo le ob pomoči krajanov.

V zaključku pisma pa je Janez Gruđen zapisal, da se društvo zahvaljuje delavcem TOZD Godzarstvo Velike Lašče in Kmetijski zadrugi Velike Lašče za pomoč pri vzdrževanju Levstikovega doma in jim v letu 1986 želijo uspešno gospodarjenje!

SPOŠTOVANI MOŽ DEJANJ

V promilo težko vneseš življenje

Brdničani mu pravijo Neško. Zakaj? Pozabil sem jih vprašati. Pa sem si sam skušal oblikovati, zakaj je Jernej Čertanec, ki je 8. januarja dopolnil 80 let, za sokrajane Neško. Precej dolga bi bila lahko ta razčlenitev, a še vedno preskromna, da bi odtehtala njegove dolgoletne napore za razvoj gasilstva ter za to, da se je v dobrih dvajsetih letih Brdo prelevilo iz urbano neurejene vasice z delavskim prebivalstvom v sorazmerno dobro opremljeno ljubljansko stanovanjsko soosesko.

Kakšne zadolžitve so pripravljene sprejeti danes sedemnajstletniki? Koliko časa so pripravljene nameniti odrasli občani ob službi in npr. družini s štirimi otroki za krajevno in splošno dobrobit?

Daljnega 7. januarja 1923. leta je sprejel Neško zahtevno tajniško mesto v takratnem gasilskem društvu. Vsa leta je vestno, odločno, odgovorno, delavno, umirjeno in vedno za zgled opravljal vse naloge. Od gasilskega društva Brdo do Gasilske zveze Jugoslavije. To se sliši zelo preprosto, a v stotinah dni je razpredel ustvarjalne vezi prav do Makedonije in povsod pomagal pri aktiviranju in strokovnem usposabljanju gasilcev. Kljub temu, da je opravljal številne funkcije (prostovoljno), ni nikdar pozabil rodnega Brda. Vedno je držal živo vez med bazo in vrhovi. Zato danes lahko stopi v vsak kraj naše in še številnih občin in povsod je ob vsakem trenutku cenjen prijatelj.

Ko smo pregledovali seznam priznanj, odlikovanj, nazivov častni član ali predsednik, smo lahko zasledili imena številnih organizacij, društev, skupnosti od Brda do Beograda, če jih opredelimo po stopnji pomembnosti ali od Brda do Skopja, če navedemo krajevne razsežnosti. Pa kljub temu sem v letih, ko spoznavam Jerneja Čertanca, odkril njegovo posebnost, nikdar ne silil v ospredje.

njamo take materialne in moralne pomoči in podpore, kot bi jo mladi zaslužili. S tem pa si delamo slabo osnovo za svoj razvoj.

Skušajmo razkriti še eno časovno in po uspehih izjemno plat Jernejevega življenja. Ko je zadnje leto petdesetih let prevzel vodstvo Stanovanjske skupnosti Brdo in kasneje krajevne skupnosti Brdo, je bil to zaselek brez primernih cest, vodovoda, elektrike, kanalizacije, prometnih zvez, skratka odročena kraj, tik ob Ljubljani, ki je potreboval izjemno zagnane in delavne ter prepričljive ljudi, da se je lahko pričel cepiti od te komunalne revščine. Prav Jernej je bil dolga leta v špiči te zagnane skupine. Šele ob prebiranju poročil o delih, ki so jih pod njegovim vodstvom opravili od 1959. pa vse do 1978. leta krajani Brda, je

Prav na 80. rojstni dan so Jerneja Čertanca obiskali predstavniki gasilskega društva Brdo. Danes je njihov častni predsednik, vse od 1923. leta pa je bil tajnik, poveljnik, načelnik in do 1959. leta predsednik. Neško izkazuje obdobje gasilski spoštovanje tudi s tem, da vodi letne občne zbornice društva.

Rad se spominja predvojnih izjemno obiskanih gasilskih veselja, na katerih so zaslužili za gasilsko opremo. Tudi danes je marsikje ta tradicionalna gasilska prireditev edini krepkejši vir za gasilsko blagajno. Zato bi morali spoštovati organizatorje in jim nuditi pomoč, ne pa omalovažujoče govoriti o njih. Zadovoljen je, da je s pogumom in razumom držal svojo napredno pot med II. svetovno vojno. Rad ima svoje Brdnčane, ki so tudi v najbolj neugodnih letih po vojni vedno našli čas in ponudili delovne roke za gasilsko stvar. Vesel je, da je danes v njihovem društvu in sploh v vseh gasilskih vrstah veliko mladih. Kljub temu, da mladini pri nas, v Sloveniji, ne name-

mogoče resnično doumeti, zakaj mu pravijo Neško. Zanje je bil vedno vir mladostne moči in hotenja po napredku. Besedo je odločno kalil v dejanje in zato so mu vedno sledili. Mladi in starejši. Besedo pa je tudi spoštoval, izrečeno in zapisano. Skrbno je beležil vsa dogajanja in o njih pogosto pisal tudi v naš časnik in v druge časopise. Zato je prav, da mu tudi mi ob jubileju zaželimo predvsem obilo zdravja in zadovoljstva. Ob ženi, ki mu je vsa leta skrbno pomagala pri opravljanju trdih nalog in med Brdnčani, ki ga imajo radi in ga z ljubeznijo in spoštovanjem radi kličejo »Neško«.

-sj-

Pobudo za ustanovitev bralne značke Karla Prušnika-Gašperja je dal neumorni predsednik Osrednje-ga odbora koroških partizanov v Ljubljani inž. Pavle Zaucer-Matjaž. Ustanovitelj značke je tudi Zveza koroških partizanov v Celovcu, ki sodeluje tudi z znanstvenimi delavci, med katerimi je pogosto prof. Teodor Domej (levo).

GAŠPERJEVA BRALNA ZNAČKA

Prvi posvet v Ljubljani

V našem glasilu redno spremljamo delovanje sosveta Gašperjeve bralne značke in osnovnih in srednjih šolah ter delovnih organizacij naše občine. Zato vas želimo opozoriti na posvet, ki bo 15. februarja v Cankarjevem domu v Ljubljani. Pripravil ga bo osrednji odbor Gašperjeve bralne značke v sodelovanju z Zavodom za šolstvo SR Slovenije. Na njem bo mogoče slišati pregled in

oceno štiriletnega dela. Podal jo bo predsednik odbora prof. Vladimir Ovnčič. Redni profesor Univerze Edvard Kardelj v Ljubljani in član komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri RK SZD Slovenije dr. Vladimir Klemenčič bo spregovoril o temi »Koroški Slovenci danes«, znanstveni sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu prof. Teodor Domej pa bo poročal o današnji problematiki dvojezičnega šolstva na Koroškem.

Na posvetu bodo seveda spregovorili tudi o uspešnosti izvajanja novega bralno-študijskega programa Gašperjeve bralne značke. Trenutno ima značka štiri stopnje in sicer: pionirska značka, bronaša, srebrna in zlata značka, v Ljubljani pa pripravljajo tudi program za mladinsko Gašperjevo bralno značko.

-sj-

Razpis

Komisija za literarno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij vabi mlade literarne ustvarjalce k sodelovanju na IX. SREČANJU Z DOMIŠLIJO. Srečanje prirejamo ob 150-letnici rojstva JOSIPA STRITARJA 6. marca 1986 ob 12. uri na OŠ Velike Lašče. Tekste sprejemamo do 18. februarja na naslov: ZKO, komisija za literarno dejavnost, Trig MDB 14. Tema: svobodna (lahko upoštevate pobudo, ki jo je dala za IX. srečanje prof. Breda Pogorelec na predavanju »Jezik kot sestavni del izobraževanja za višje oblike družbenega življenja«: predlagala je teme: Knjiga, beseda, literatura, pišem knjigo. Tri najboljše tekste bo nagradila občinska Zveza prijateljev mladine.